

ÅRSPLAN FOR HAMNVIK BARNEHAGE 2019/2020

VELKOMMEN TIL ET NYTT BARNEHAGEÅR

Det er en stor glede for oss å ønske både barn og foreldre hjertelig velkommen til vår flotte barnehage.

Vi håper du vil få god nytte av denne årsplankalenderen gjennom barnehageåret. I kalenderen kan du notere viktige datoer, turer eller annen informasjon fra oss i barnehagen og hva vi ønsker å vektlegge i året.

Vi håper alle føler seg godt mottatt i Hamnvik barnehage og ønsker å gjøre vårt beste for at ditt barn skal trives hos oss.

Husk: Merk alt tøy, matboks, drikkeflaske og annet utstyr, så blir det lettere å finne det 😊

Viktige telefonnummer:

Styrer: 90 02 68 39

Blekkspruten: 90 98 65 15

Kråkebollen: 90 02 80 67

Krabben: 90 03 25 43

VÅR VISJON

«Med stjerner i øynene og skrubbsår på kneet. En plass for søster og bror, en plass for å leke og vokse seg stor»

HAMNVIK BARNEHAGE

e-postadr: sandra.bertinussen@ibestad.kommune.no

Sandra Bertinussen styrer 100%

Blekkspruten

Svein Halvard Steen ped.leder 100% svein.halvard.steen@ibestad.kommune.no

Susanne Kofoed konstituert pedagog 100%

Hanne Meyer assistent 100%

Sylvia Joel assistent 100%

Kråkebollen

Line Margrethe Dons kostituert Ped.leder 60% line.margrethe.dons@ibestad.kommune.no

Beate Kiil Karlsen konstituert pedagog 90%

Karin M. Johansen fagarbeider 80%

Line Ekman assistent 100%

Krabben

Vidar Lindgård ped.leder 100% vidar.lindgard@ibestad.kommune.no

Aireen Frantzen Jacobsen fagarbeider 100%

Tom Anton Marthinsen fagarbeider 100%

OM ÅRSPLANEN

Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis.

Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. «Rammeplan for barnehagen s.37»

Rammeplan for barnehagen er retningsgivende for det pedagogiske innholdet. Barnehagens mål og aktiviteter knyttes opp mot rammeplanens føringer, lokale rammer og satsingsområder, sammen med våre verdier. Vi utarbeider periodeplaner som beskriver hvordan vi arbeider konkret med årsplanen.

Arbeidet ledes av styrer og avdelingenes pedagogiske ledere i samarbeid med øvrig personale.

Årsplanen bygger på: Barnehageloven, Rammeplanen med temahefter, stortingsmeldinger og vedtektene for de kommunale barnehagene i Ibestad. Årsplanen trekker frem en del hovedlinjer for mål og innhold i barnehagen. Personalet bruker planen som et arbeidsredskap i den videre planleggingen i barnehagen. Månedspanen for avdelingen vil være det som konkretiserer og forteller hva vi til en hver tid jobber med.

Årsplanen skal gi barnehagens eier, foreldre/foresatte, samarbeidspartnere og andre interesserte konkret informasjon om barnehagens pedagogiske innhold og metoder. Barnehageloven ble revidert og ny lov trådte i kraft 01.08.2016, mens rammeplanen for barnehagen ble endret og trådte i kraft 01.08.17. I rammeplanen står det helt konkret hva det forventes at en årsplan skal inneholde.

SKOLE- OG BARNEHAGERUTE 2019/2020

Oppvekstleder har vedtatt følgende skolerute for skoleåret/barnehageåret 2019/2020. Vedtaket er gjort i henhold til delegasjonsreglementet for Ibestad kommune.

HØST 2019:

Måned	Fridager m.m	Ant.skoledager
August	Skolestart mandag 19.08	10
September		21
Oktober	Elev fri: Torsdag 3.10 og fredag 4.10	21
November	Elev fri mandag 18 og tirsdag 19.11	19
Desember	Siste skoledag før jul torsdag 19.12	14
	Sum dager høsthalvåret	85

VÅR 2020:

Måned	Fridager m.m.	Ant. Skoledager
Januar	Skolestart mandag 6.01.20	20
Februar		20
Mars	Vinterferie 02.03 – 06.03	17
April	Påskeferie 06.04 – 13.04	16
Mai	Elev fri 01.05, 21.05 og 22.05	18
Juni	2. pinsedag 01.06, Siste skoledag 19.6	14
	Sum skoledager vårhalvåret	105
	Til sammen	190

Barnehagene har planleggingsdager høst 2019: Mandag 12.08. og tirsdag 13.08, og 18.11

Planleggingsdager vår 2020: Torsdag 2.1. og fredag 22.05.

Humor er den korteste avstanden mellom to mennesker.

MÅLSETTING

Det ene av barnehagens hovedsatsningsområder: «Realfag» med hovedfokus på Antall, rom, form

På grunnlag av resultater i realfag, kortvarig og lovende erfaring med kollektivt utviklingsarbeid gjennom «Ungdomstrinn i utvikling» og få arenaer og lite reell samhandling mellom skole og barnehage, valgte vi å søke om å bli realfagskommune. Søknaden var forankret i ledelsen i barnehage og skole og i formannskap. Hovedintensjonene er bedre kompetanse i realfag for elever og lærere, bedre motivasjon for realfag og bedre gjennomgående og helhetlig tilnærming til læring gjennom hele læringsløpet.

Mål for strategien

Regjeringen har fire ambisiøse og overordnede mål for realfagene i de neste fem årene: **1.** Barn og unges kompetanse i realfag skal forbedres gjennom fornyelse av fagene, bedre læring og økt motivasjon. **2.** Andelen barn og unge på lavt nivå i matematikk skal reduseres. **3.** Flere barn og unge skal prestere på høyt og avansert nivå i realfag. **4.** Barnehagelæreres og læreres kompetanse i realfag skal forbedres.

Ibestad kommune har vedtatt tidlig innsats som et hovedsatsingsområde og realfagssatsingen skal også preges av tidlig innsats. Ibestad kommune ønsker å øke mestring av, engasjere og motivere for læring i og av realfag fra tidlig barnehagealder av til ut grunnskolen. Barn har en naturlig interesse for realfaglige spørsmål. Allerede i barnehagealderen er de vitebegjærlige, nysgjerrige og utforsker omgivelsene rundt seg. Etter en kartlegging utført i personalgruppen i barnehagene, hvor alle var utstyrt med penn og gulelapper, og vi skulle ut på jakt etter møter med Antall, rom, form, fant vi ut av at antall, rom, form er tilstede i det meste av det vi gjør i hverdagen i mange forskjellige situasjoner, aktiviteter og gjennom hele dagen. Det er bare det at vi ikke er bevisst det og mangler strategi og system på arbeidet. Vi må konkretisere og systematisere.

I barnehagene har det i mange år hengt alfabet, tall, figurer/former, og bilder med preposisjoner og forholdet mellom tall og mengde på veggene. Dette henger sånn at barna aktivt kan bruke det i hverdagen. Vi opplever at barna er kjempeinteresserte og bruker mye tid gjennom dagen på dette. Barna er med når vi baker og lager mat og er aktivt med i måling og veiing av ingredienser. Barna er med på å dekke bordet, telle hvor mange barn som er her i dag, hvor mange jenter og gutter og de teller ned på kalenderen og masse mer. Vi bruker aktivt realfag i samlinger hvor vi bruker tall, bokstaver og former.

Realfag

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling.» Rammeplan for barnehagen kap. 3

Realfag finnes rundt oss over alt i hverdagen. Vi samtaler om og utforsker realfagene i hverdagen sammen med barna. Matematisk tenkning er en egen måte å se verden på, utforske den, tenke kreativt, resonnere rundt strukturer, oppdage mønstre og sammenhenger. Vi argumenterer, lærer begreper, fabulerer og tøyser. Vi leker, fantaserer og spiller spill. Vi tenker smart og lærer av våre feil!

Barnehagens andre og like viktige hovedsatsningsområde: **“Vennskap og deltakelse”**

Ibestad kommune har valgt å delta på utdanningsdirektoratet sin satsning rundt Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Arbeidet med IBS er en del av en større helhet i et langsiktig system for læring og utvikling i Ibestad kommune. Utviklingsarbeidet i IBS ses i sammenheng med andre utviklingsarbeid som realfagssatsingen, Ungdomstrinn i utvikling, Vurdering for læring, og «Bedre tverrfaglig innsats - BTI.

Vennskap og deltakelse går på å omsette formålsparagrafen i det praktiske arbeidet i barnehagen. Førskolealderen er en læringsintensiv periode i barns liv. Grunnlaget for **deltakelse** i sosiale felleskap, for **vennskap** og for videre utvikling og læring blir lagt i de tidlige barneår. Å få delta i lek og å få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. I samhandling med andre legges grunnlaget for både læring og for utvikling av sosial kompetanse. På den andre siden kan makt og utestenging i leken hindre vennskap og gode relasjoner. Barns aktivitet, engasjement og deltakelse i barnehagens fellesskap og aktiviteter gir barna kunnskap om verden og seg selv. Dette forutsetter et miljø for lek og læring som gir mening for alle barn med deres ulike forutsetninger og bakgrunn.

Tidlige erfaringer med jevnaldrende har stor betydning for barns samspillferdigheter og gjør barnehagen til en viktig arena for sosial utvikling, læring og etablering av vennskap. Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Rammeplanen og lovverk sier tydelig at barnehagen har en viktig rolle i dannelsesløpet til barn, også utover deres tid i barnehagen. Erfaringsbakgrunnen i småbarnsalder ligger til grunn for barnas videre personlighetsutvikling, og det er i denne alderen barna kan justere atferd og lære positiv samhandling med andre. Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing.

Danning er en livslang prosess som foregår i samhandling med andre mennesker og ved at vi får kunnskap om omverdenen, andre mennesker og oss selv. Danning, identitet og tilhørighet henger sammen. Opplevelsen av samspillet med andre påvirker hvordan en oppfatter seg selv, og legger også grunnlaget for hvordan en opplever tilhørighet. Vi i barnehagen skal tilby et allsidig læringsmiljø, vi skal være en helsefremmende og forebyggende institusjon som skal utjevne forskjeller og forebygge mobbing og diskriminering - barnehagens samfunnsmandat.

Handlinger, tanker og følelser må kunne styres for å kunne fungere i en gruppe. Vi ønsker å skape og videreutvikle et godt miljø med selvstendige, trygge og glade barn - barn som tør å ta vare på sin egen individualitet. Leken og relasjoner mellom barn/barn og barn/voksen har stor verdi for læring og opplevelse av glede, trivsel og mestring. Vi har kontinuerlig arbeid med fokus på vennskap, sosial kompetanse og empati. Alle må kunne omgås ulike mennesker, akseptere ulikheter og forholde seg til mennesker som tenker forskjellig fra seg selv.

Vennskap og gode relasjoner mellom barn/barn og barn/voksen har stor verdi for læring og opplevelse av glede, trivsel og mestring. Samspillet og relasjonene i barnehagehverdagen, er altså avgjørende for hva et barn i praksis lærer om seg selv, kunnskapsområder og om andre mennesker!

Sosial kompetanse er gitt et innhold som både fokuserer på at barna skal tilpasse seg ulike situasjoner samtidig som deres initiativ, medvirkning og medbestemmelse sikres. Gjennom empati og rolletaking legges det vekt på at barna viser innlevelse i de andres følelser, tanker og perspektiver, og prososial atferd handler om å hjelpe, oppmuntre, dele med hverandre, være omtenksum og vise omsorg. Selvkontroll fokuserer på å vente på tur, bidra til kompromisser, innordne seg felles avgjørelser, og å takle konflikter. Selvhevdelse retter søkelyset mot å kunne hevde seg selv og egne meninger på en grei måte, tørre å stå imot gruppepress og ta initiativ til, eller bli med på, lek og samtaler som allerede er i gang. Lek, glede og humor handler om lekeferdigheter som å kunne skille lek fra annen aktivitet, tolke lekesignaler, og å kunne la seg rive med og føle glede, spøke og ha det moro. Arbeidet for å oppnå et godt oppvekstmiljø krever en kontinuerlig innsats. Rutiner, arbeidsmåter, kunnskaper og holdninger er avgjørende for arbeidet mot mobbing.

TEGN TIL TALE

I Hamnvik barnehagen har vi bestemt at voksne og barn skal bruke tegn til tale. Vi er i oppstartfasen av dette, men flere har brukt tegn til tale tidligere. Det er mange positive grunner for å lære seg å bruke tegn til tale sammen med barn. Tegnene skal være som en støtte og hjelp når vi uttrykker oss. For de aller fleste vil det verbale språket etterhvert utvikle seg og behovet for tegn faller naturlig VEKK. Å bruke tegn til tale forenkler innlæringa av ord, slik ar barna kan begynne å uttrykke seg og kommunisere. Tegnene gjør språkets struktur tydeligere for barn, som da raskere vil forstå og selv etterhvert bli forstått ved bruk av tegn til tale. Ofte blir de voksne mer tydelig og konkret i formidlingen når de bruker tegn. Setningene blir kortere og ofte blir en mer oppmerksom på å få blikk-kontakt og bruken av kroppsspråket. Dette gir igjen positiv ringvirkning på barnas oppmerksomhet og forståelse. Barna speiler de voksne og vil etter hvert bruke tegn som en naturlig del når de snakker og synger. For de barna som har størst nytte av tegn til tale er det veldig positivt og nødvendig at barn og voksne rundt dem (barnets omgangskrets) kjenner til og bruker tegn. Derfor er det også svært viktig at også foreldre og andre kjenner til og bruker tegn i møte med barna.

Det er flere ulike tegn for samme ord, alt for hvilken setting ordet skal brukes i, men også som synonym til ordet. Det er viktig å bruke samme tegn for ordet i innlæringsfasen, da det ellers kan skape mye frustrasjon og forvirring. I Hamnvik barnehage har vi valgt å bruke stat ped. sine tegn. Hver måned er det nye tegn som vi har spesielt fokus på i barnehagen, ofte knyttet opp til månedens tema eller ting barna er opptatt av. Disse tegnene henges opp på avdelinga.

I barnehagen er vi opptatt av å ha en positiv holdning til tegn. Vi prøver å være nysgjerrig og lære av hverandre. Vi håper at barnehagens holdning til bruk av tegn kan smitte og bli en naturlig del av barnehagehverdagen. Vi håper også at foreldre vil være positive til bruken av tegn og at det også hjemme kanskje kan snakkes og brukes tegn innimellom.

- Å bruke tegn fremmer kommunikasjon og den talespråklige utviklingen.
- Barna formidler behov og opplevelser før de har utviklet talespråk.
- De yngste barna bruker mye tegn før ordene kommer.
- Barna er mer oppmerksomme når voksne bruker tegn.
- Voksne er mer bevisst blikk-kontakt, mimikk og kroppsspråk.
- De tospråklige barna begynner å snakke norsk.
- Barna er stolte av det nye språket de lærer seg.
- Vi har fått et miljø der det er naturlig å bruke tegn.
- Beskjeder gis uten at det forstyrrer andre.

NOEN ENKLE TIPS NÅR DU SKAL BRUKE TEGN:

Se på barnet når du snakker, snakk rolig med pauser.

Vent med å prate til du har øyekontakt.

Stå rolig når du snakker.

Vær tydelig når du viser tegn.

Vær visuell, bruk deg selv. Kroppsspråk, mimikk, tegn og peking gjør det lettere for barnet å forstå hva du mener.

Oppmuntre barnet til å si ifra om det ikke oppfatter hva du seier.

Litt forskjellig....

Primærbarn - hver ansatt har sine primærbarn de følger opp fra de starter i barnehagen.

En primærkontakt er en voksen som har "et spesielt øye" med barnet ditt. I tilvenningsperioden blir primærkontaktens hovedoppgave å skape trygghet og nærhet og hjelpe barnet med å finne seg til rette.

Primærkontakten skal i løpet av hele dagen inne og ute ha positiv og nær kontakt med sine primærbarn.

De skal i tillegg sørge for god kontakt og kommunikasjon mellom hjem og barnehage.

Gruppene er arenaer hvor vennskap og deltakelse står sentralt. Vårt mål er at barna skal lære seg å lytte, vente på tur og være deltakende i samtaler og felles aktiviteter.

TRAS og «Alle med» skjemaer brukes for å kartlegge språk og sosial kompetanse. Og brukes i foreldresamtaler og til hjelp i det pedagogiske arbeidet med hvert enkelt barn

HMS

Alle barnehager skal i følge barnehageloven og arbeidsmiljøloven ha et HMS-system for å ivareta barns og personalets helse miljø og sikkerhet. Kort fortalt innebærer dette prosedyrer for ulike hendelser som f.eks ulykker, at barn blir borte eller brann osv.. Prosedyrene inneholder både risikoanalyser og beredskapsplaner. For ulike hendelser foreligger et system for avviksmeldinger, registrering og oppfølging.

Personalets verneombud: Svein Halvard Steen.
Verneombudets rolle er å ivareta personalets interesser i saker som angår arbeidsmiljø.

AUGUST 2019

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
31				1	2	3	4
32	5	6	7	8	9	10	11
33	12 PLANLEGGINGSDAG	13 PLANLEGGINGSDAG	14	15	16	17	18
34	19 NYTT BARNEHAGEÅR	20	21	22	23	24	25
35	26	27	28	29 KEVIN	30	31 LILLY	1.9

HUSK: Barnehagen er stengt 12. og 13. august pga planleggingsdager. Nytt barnehageår starter mandag 19.august

VÅRE VERDIER

Vi har i fellesskap kommet frem til 4 verdier som skal gjennomsyre vårt arbeid i barnehagen:

- **Respekt** - Barna skal lære seg å behandle andre med respekt, og de skal lære seg å forvente å selv bli behandlet med respekt. Har de denne kompetansen inne, er grunnsteinen lagt for sosial kompetanse. Å respektere forskjellighet er noe av det. Barna skal bli tolerante. Vi er alle forskjellige, vi har alle våre styrker og svakheter. Respekt betyr også selvrespekt. Vi speiler oss selv i andre, og slik andre behandler oss i barndommen vil skape mønstre for hvordan vi forventer oss å bli behandlet som voksne. Derfor skal vi ta barna på alvor, ta oss tid til å lytte til dem og la deres mening telle.

- **Omsorg** - handler om at vi skal vise hverandre kjærlighet og omtanke, bry oss om hverandre og vise glede ovenfor hverandre, se hver enkelt og vise empati.

Små barn trenger mye stell og omsorg. Som voksne er det vårt ansvar at de blant annet har rene klær, får nok mat og søvn, at de får frisk luft, og at de vokser opp i trygge omgivelser. Små barn trenger mye kjærlighet og trygghet for å kunne utvikle seg til sunne og trygge individer. Omsorgsbegrepet omfatter både handling, samhandling og hjelp som blir gitt, måten den blir gitt på og relasjonen mellom partene.

- **Humor** er evnen til å oppfatte noe som morsomt og sansen for komikk. Humor er også en egenskap og mulighet ved mennesker, ytringer, framstillinger, gjenstander og situasjoner til å vekke slike følelser hos andre, det vil si tendensen visse kognitive erfaringer har til å fremkalle latter og gi positive, befriende følelser. Begrepet omfatter derfor hvilken som helst form for underholdning og menneskelig kommunikasjon som uttrykker uhøytidelig spøk og moro som gjør at mennesker ler og føler seg glade og lykkelige.

- **Glede** er en følelse som setter noen i en tilstand av lykke. Gleden er individuell. Hva som føles som glede for en person, føles ikke nødvendigvis som glede for andre personer.

SEPTEMBER 2019

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
36	2	3	4	5	6	7	8
37	9	10 HENRIK	11	12	13 ELSA	14	15
38	16	17	18	19 FORELDREMØTE KRÅKEBOLLEN 2000-2130	20	21	22
39	23	24	25	26	27	28	29
40	30 FORELDREMØTE BLEKKSPRUTEN 2000-2130						

HUSK:

PRAKTISK INFORMASJON

Vi har 3 avdelinger i Hamnvik barnehage. En avdeling for barn mellom 1 - 2 år, Krabben, en avdeling for barna 2 - 3 år, Kråkebollen og en avdeling for barn 3 - 6 år, Blekkspruten.

Åpningstider/Fridager

- * Mandag til fredag kl 0700 - 1615. Ved søknad med turnus til grunn kan man få utvidet åpningstid fra 0630.
- * Barnehagens ansatte skal kunne låse dørene klokken 1615 og barn og foreldre skal derfor være ute av barnehagen til denne tiden.
- * Barnehagen har stengt alle røde dager, samt julaften og nyttårsaften. Onsdag før skjærtorsdag stenger barnehagen kl. 12.00. Barnehagen vil ha 5 planleggingsdager der barnehagen holder stengt.
- * Alle barn er pålagt å ha 4 uker ferie i løpet av barnehageåret, der 3 av ukene skal tas sammenhengende.
- * Barnehagen SKAL ha beskjed dersom det er andre enn foreldrene som henter barna.
- * Vi skal ha beskjed dersom barnet ikke kommer i barnehagen.

Kjernetid: Fra 1000 - 14.00 ønsker vi at alle barna skal være tilstede i barnehagen. På denne måten får vi ro rundt de viktigste fellesaktivitetene i løpet av dagen.

Mat

* Foreldrene betaler kost etter selvkost prinsippet i barnehagene i Ibestad.

* Vi har varmmat en gang i uka pr. avdeling.

* Vi har egen bursdagsmeny barna velger fra ved feiring av bursdager.

* Barna har med matpakke med frokost. Vi ordner 2 måltider pr. dag. Lunsj og lett mat klokken 14.00 (Knekkebrød, youghurt, vafler, sveler, frukt osv..).

* Vi tilstreber å lage mest mulig mat, med rene råvarer, fra bunnen av. Vi ønsker å ha et allsidig kosthold med mye frukt og grønt

OKTOBER 2019

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
40		1	2	3	4	5	6
41	7	8	9	10 FOTOGRAFERING SAMUEL	11	12	13
42	14	15	16	17	18 EVEN	19	20
43	21	22	23 THORE SIGURD	24	25	26	27
44	28	29	30	31			

HUSK: BRANNVERNUKE I UKE 44, REFLEKSDAG MED BESØK AV POLITIET OGSÅ
HÅPER FÅ TIL ET FELLES FORELDREMØTE MED POLITI, BARNEVERN, HELSESYKEPLEIER OG PPT TIL STEDE

DAGSRYTMEN

0630 For de med behov kan det søkes om å levere barna tidligere. Turnus må fremlegges
0700 Barnehagen åpner

De som ankommer nå og ikke har spist kan få en liten matbit. Alle er sammen.
Hvert barn skal møtes i garderoben frem til frokosten er i gang, da er det fint om barna blir fulgt inn så vi klarer å beholde roen under måltidet.

0800 - 0850 **Frokost**
alle går hver til sitt og spiser på sin avdeling

0850 **Morramøte**
kort og konsist

0915 **Morra samling (avd.vis)**

0945 - 1130 **Barnas første aktiviteter for dagen**

1130 **Lunsj**

1200 - 1400 **Åpne avdelinger, soving, frilek, utetid**

1415 **Ettermiddagsmåltid**

1615 **Barnehagen stenger**

Alle barn skal få et "hadet bra" og sees i morra.

NOVEMBER 2019

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
44					1	2	3
45	4	5	6	7	8	9	10
46	11	12	13	14	15	16	17
47	18 PLANLEGGINGSDAG	19	20	21	22	23	24 MATHILDE
48	25	26	27	28	29 FELICIA	30	01.12 1. SØNDAG I ADVENT

HUSK: BHGEN STENGT 18.11, PLANLEGGINGSDAG. MØRKETIDSFEST I UKE 48. KENYANSK UKE I UKE 46

JULA I HAMNVIK BARNEHAGE ☺

I samlingsstunden synger vi sanger og snakker sammen om hva dagen i dag skal inneholde. Vi prater om jul og tradisjoner, om kalender innhold den dagen og hva planene er fremover, julegaveønsker osv.. Adventstiden i barnehagen skal være preget av kos og juleforberedelser uten stress og mas.

Tradisjonen tro, pynter Hanne sammen med førskolegruppa juletreet i starten av desember. Der vil være aktivitetsvalg som handler om tiden vi er inne i, men ingen blir "pålagt" å lage noe hvis de ikke vil. Mens noen vet vi vil lage julegaver til hele familien og vel så det.

Vi blir å feire Lucia fredag 13. desember med Luciatog, baking av lussekatter og sang. Tidligere år har førskolegruppa vært på kommunehuset og 4 åringene har besøkt Solstua, noe vi også håper å få til i år.

Vi kommer til å ha julefrokost og nissefest med alt som hører til der. Er vi heldig ser vi både nissekjerringa, og får besøk av julenissen i barnehagen☺

Det beste du kan gi dine barn, nest etter gode vaner, er gode minner. [Sydney J. Harris](#)

PERSONALET ØNSKER DERE ALLE EI RIKTIG GOD JUL, OG GODT NYTTÅR☺

DESEMBER 2019

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
49	2	3	4	5	6 JULEBORD FOR BARNA I BHGEN ST. NICHOLAS DAG	7	8 2. SØNDAG I ADVENT
50	9	10	11 ADELEN	12	13	14	15 3. SØNDAG I ADVENT
51	16	17	18	19 NISSEFEST	20 FORELDREFROKOST	21 LEANDER	22 4. SØNDAG I ADVENT
52	23 LILLEJULAFTEN	24 JULAFTEN	25 1. JULEDAG	26 2. JULEDAG	27	28	29
01	30	31 NYTTÅRSAFTEN					

HUSK: FØRSTE UKE AV DESEMBER PYNTES TREET AV FØRSKOLEBARNA

Barnehagen er stengt 24., 25., 26. og 31. desember

RETNINGSLINJER FOR DRIFT

Vedtekter:

- * Ibestad kommune har vedtatt vedtekter for de kommunale barnehagene i Ibestad etter Barnehagelovens § 7.
- * Vedtektene gir opplysninger som er av betydning for foreldrenes/foresattes forhold til barnehagen.
- * Vedtektene inneholder bestemmelser om ferier, opptak, betaling, ansvarsforhold osv.. Se www.Ibestad.kommune.no

Rammeplanen:

Kunnskapsdepartementet fastsetter en rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Rammeplanen har 7 fagområder som skal vises i barnehagens planer og arbeid.

DE 7 FAGOMRÅDER

- * Kommunikasjon, språk og tekst
- * Kropp, bevegelse, mat og helse
- * Kunst, kultur og kreativitet
- * Natur, miljø og teknologi
- * Antall, rom og form
- * Etikk, religion og filosofi
- * Nærmiljø og samfunn

For mer informasjon gå inn på:

www.regjeringen.no/barnehager eller
www.udir.no

Førskolebarna: Siste året før skolestart er barna med i førskolegruppe en gang i uka.
Vi bruker tid på forberedende lese-, skrive- og matematikkopplæring, samt praktiske og sosiale ferdigheter.

JANUAR 2020

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
1			1 1. NYTTÅRS DAG JOHANNES	2 PLANLEGGINGS- DAG LEONORA TRON JOHAN	3	4	5
2	6	7	8	9 ADRIAN	10	11	12
3	13	14	15	16 EMIL	17	18	19
4	20	21	22	23	24	25	26
5	27	28	29	30	31		

HUSK: BARNEHAGEN ER STENGT tirsdag 31.12, onsdag 1. og torsdag 2. januar (planleggingsdag)
SOLFEST I UKE 5

HJEM/BARNEHAGE

Disse metodene benytter vi for å styrke samarbeidet mellom hjem og barnehage:

- * Daglig kontakt med foreldrene
- * Månedsinformasjon, månedsplan, periodeplan
- * Oppslag i barnas garderober
- * oppsummering av uka på mykid.no
- * Foreldremøter, 1 på høsten og 1 på våren med informasjon og møte med barnehagens samarbeidspartnere
- * Foreldresamtaler- en på høsten og en på våren
- * Foreldrekaffe med glimt fra hverdagen i barnehagen
- * Foreldredugnad
- * Påskefrokost
- * Sommeravslutning

I følge barnehageloven skal alle barnehager ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg. Foreldrerådet består av **alle foreldrene** og er det som gir alle foreldre medinnflytelse i barnehagens virksomhet. Foreldrerådet skal: Fremme interessen til foreldre og bidra til samarbeid mellom foreldre og barnehagen for å skape et godt barnehagemiljø. Har rett til å uttale seg i saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen.

SYKDOM

Ditt barn kan være i barnehagen når det er så opplagt at det orker å delta i de vanlige rutine og aktivitetene ute som inne. Barn som har feber, redusert allmenntilstand eller **oppkast siste 48 timer** skal ikke være i barnehagen.

FORSIKRING

Alle barn er forsikret den tiden de er i barnehagen

TAUSHETSPLIKT

Alle barnehageansatte er underlagt taushetsplikt.

FEBRUAR 2020

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5						1	2 AYLA
6	3	4	5	6 SAMEFOLKETS DAG	7 OSKARAS	8	9
7	10	11	12	13	14	15	16
8	17	18	19	20 CASPER	21	22	23
9	24	25	26	27 SIGURD	28	29	01.03

HUSK:VI HAR HELE UKE 6 VIET SAMEFOLKETS DAG. LITAUISK UKE I UKE 7
KARNEVAL I UKE 9

SAMARBEIDSFORMER

Personalsamarbeid

Et godt personalsamarbeid er en grunnleggende forutsetning for arbeidet i barnehagen. I likhet med barnegruppene og foreldresamarbeidet er dette et viktig område for oss. Vi ønsker å poengtere viktigheten av påvirkningsmulighetene de ansatte har i det daglige arbeidet. Personalsamarbeid er en prosess som hele personalet må ta del i. Med samarbeid må en klargjøre arbeids- og ansvarsfordelingen, samt finne gode rutiner for planlegging, vurdering og evaluering.

En av de viktigste faktorene, når det gjelder kvalitet, er vi voksne som arbeider i barnehagen. Det hjelper ikke med store og "fine" ord hvis ikke vi er "gode" voksne for barna og foreldrene. Rammeplanen stiller store krav til de ansatte, og det kreves stor og bred kompetanse hvis man skal klare å mestre alt. Vi kan ikke klare å mestre alt til enhver tid, men vi jobber mot de målene som vi selv og rammeplanen har fastsatt. Som ved foreldresamarbeid har vi også her samarbeidsformer vi benytter oss av:

Avdelingsmøter/Pedagogisk ledermøter/personalmøter/planleggingsdager

Her samtaler vi om ulike problemstillinger knyttet til hverdagen i barnehagen, samt planlegger aktiviteter.

Planleggingsdager

Vi har 5 planleggingsdager i et barnehageår. Her får vi tid til mer langsiktig planlegging av barnehagehverdagen.

Medarbeidersamtaler

Hver enkelt medarbeider gis her mulighet til en faglig og fortrolig samtale med sin leder hvor man snakker om sin egen arbeidssituasjon.

Barnehageeieren og alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse. Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige

MARS 2020

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
10	2	3	4	5	6	7	8
11	9	10	11 SANNA	12	13	14	15
12	16	17	18	19	20	21	22
13	23	24	25	26	27	28	29
14	30	31					

HUSK: VINTERBARNFESTIVAL I MARS, VELGER DAGER/UKE UT FRA VÆRMELDINGEN

SAMARBEIDSPARTNERE

Foreldresamarbeid

- Barn har behov for å oppleve sammenheng mellom forskjellige miljøer. Dette krever et tett samarbeid mellom foreldre og personale.
- Samarbeidet er viktig for at foreldrene skal kunne vite om, og være med på å påvirke det som skjer i barnehagen.
- For personalet er en god forståelse og et godt samarbeid med foreldrene viktig for å kunne utføre det pedagogiske arbeidet best mulig, og for å kunne møte det enkelte barns individuelle behov.
- *Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. (jf. Rammeplanen kap. 5)*
- *Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. (jf. Rammeplanen kap 5)*
- *Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. (jf. Rammeplanen kap. 5)*

Kommuneadministrasjonen

Oppvekstleder er den vi har mest kontakt med. Styrer har jevnlig møter med oppvekstleder.

Helsestasjonen:

770 99 155 eller 90 15 43 76

Foreldreråd

Foreldrerådet består av alle foreldrene i barnehagen. Disse velger representanter til samarbeidsutvalget; en fra hver avdeling + vara.

Barnevernet

Barnevernet kan vi samarbeide med i forbindelse med forebyggende tiltak og ved tiltak for enkelt barn.

PPT

PPT (pedagogisk/psykologisk tjeneste) har som sitt hovedfelt barn med ulike funksjonshemminger. Skulle noen foreldre være usikre vedrørende sitt barns utvikling, kan barnehagen formidle kontakt med f.eks logoped (språk, uttale). Foreldrene kan også ta direkte kontakt.

Helsestasjon

Hit ringer vi hvis vi lurer på noe som har med for eksempel barnesykdommer å gjøre. Samarbeidet går begge veier.

APRIL 2020

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
14			1 MIRACLE	2	3 PÅSKEFROKOST	4	5
15	6	7	8	9 SKJÆRTORS EMILIS	10 LANGFREDAG	11 PÅSKEAFTEN	12 1. PÅSKEDAG
16	13 2. PÅSKEDAG	14	15	16	17	18	19
17	20 RONJA	21	22	23	24	25	26 THEODOR ISAK
18	27	28	29	30			

HUSK: BARNEHAGEN STENGER KLOKKEN 12, ONSDAG FØR SKJÆRTORS, 8. APRIL. RUSSISK UKE I UKE 17
PÅSKEFROKOST FREDAG 03.04 KL 0730 - 900

OVERGANG BARNEHAGE/SKOLE

Vi har i mange år hatt samarbeid med skole og SFO for å få til en best mulig overgang fra barnehage til skolen. Barnehagen besøker skolen med jevne mellomrom, og 1. klassen kommer på besøk i barnehagen. I år får vi et besøk før jul, og så vil det bli månedlige besøk både med SFO og skole etter jul. På våren er det møter med klassen som skal være faddere. Skolen vil innkalle foreldre og førskolebarnet for innskriving.

Pedagogisk leder eller den som har barna i førskoletreningen har en overgangssamtale med læreren som skal ha barna når de begynner på skolen etter å ha hatt foreldremøte med foreldrene til førskolebarna. Og så har vi førskoledagen, den varer gjerne fra 0900 - 1400, og inneholder mye forskjellig. Barnehagen, førskolebarna og foreldrene er tilstede gjennom dagen.

Det er utarbeidet et skjema som foreldrene skal fylle ut, så papirene barnehagen har kan følge barna opp i skolen. Vi mener det blir det beste utgangspunktet for skolen å kunne ivareta ett hvert barn som det individet det er.

Når barnet begynner i barnehagen

(jf. Rammeplanen kap. 6)

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen.

Overganger innad i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og personalet når de bytter barnegruppe.

Barnehage og skole er begge institusjoner for omsorg, oppdragelse, lek og læring. Barn vil møte både likhetstrekk og ulikheter mellom institusjonene. Barnehage og skole bør gi hverandre gjensidig informasjon om sine respektive virksomheter. Barnehagen og skolen har et felles ansvar for at barn kan møte ulikhetene med nysgjerrighet og tillit til egne forutsetninger. Det må legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole.

MAI 2020

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
18					1 OFF. HØYTIDSDAG	2	3 THALE
19	4	5 ELVIRA	6	7	8	9 LEAH	10
20	11	12	13	14	15	16 NIKOLAI	17
21	18 NATHANIEL	19	20	21 KRISTI HIMMELFARTS DAG	22 PLANLEGGINGSDAG	23	24 CELINE
22	25	26	27	28 JOHANNE	29	30 PINSEAFTEEN	31 1. PINSEDAG ARMAN

HUSK: BARNEHAGEN ER STENGT 1., 21 OG 22. MAI. NORSK UKE I UKE 20

INNHold

Den nye rammeplanen som tredde i kraft 01.08.2017 legger føring for hva vi skal legge vekt på i arbeidet med barna.

Rammeplanen sier bl.a:

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne.

Barnehagen skal fremme **danning**. Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modning, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap.

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, **lære** og mestre.

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne.

Barnehagen skal være bevisst på at **kommunikasjon og språk** påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening.

JUNI 2020

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
23	1 2. PINSEDAG	2 HAUK	3	4	5	6	7
24	8	9	10	11	12	13	14
25	15	16	17	18	19	20	21 PERNILLE
26	22	23	24	25	26	27	28
27	29	30					

HUSK: BARNEHAGEN ER STENGT 1. JUNI DA DET ER 2. PINSEDAG. DANSK UKE I UKE 23

SOMMERAVSLUTNING TORSDAG 11.06. KL 1500 - 1630

RAMMEPLANENS FAGOMRÅDER

FAGOMRÅDE	PERSONALET SKAL	MÅL FOR BARNA
Kommunikasjon, språk og tekst	Skape et variert språkmiljø, synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, invitere til ulike typer samtaler for å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål	uttrykke følelser, tanker, meninger og erfaringer, bruke språket til å bygge relasjoner, delta i lek og som redskap til konfliktløsning, videreutvikle språkforståelsen og bruke variert ordforråd
Kropp, bevegelse, mat og helse	aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre til variert kroppslig lek og anerkjenne mestring. Bidra til gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile.	Opplive trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt. Bli kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold.
Kunst, kultur og kreativitet	Samtale om kunstneriske og kulturelle uttrykk. Gi rom for, støtte og berike bearbeiding av møter med kunst og kultur. Være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur.	Ha tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer. Ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede. Bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk
Etikk, religion og filosofi	Formidle fortellinger og skape rom for opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer	Få kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og bli kjent med religioner og livssyn som er representert i bhgen.
Nærmiljø og samfunn	Sørge for erfaringer av at valg og handlinger kan påvirke både dem selv og andre. Introdusere for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe med å orientere seg og ferdes trygt.	Oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikle tillit til deltakelse i samfunnet. Erfare at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse. Bli kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner

JULI 2020

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27 VILJA	28	29 TIDEMAND	30	31		

HUSK:

VÅRE ØNSKER OG TANKER RUNDT SAMARBEID BARNEHAGE-HJEM

Superpersonalet

”Tenk positive tanker – bruk positive ord – gjør positive handlinger
– og det positive gror”☺

Generelt:

- Smiler og er blid hver morgen når barn og foreldre kommer
- Er blid fortsatt når ettermiddagen kommer og barna blir hentet.
- Tar imot konstruktiv kritikk uten å komme i forsvar
- Gir ikke annet personale skylden for egne forglemmelser
- Står for egne handlinger
- tar vare på barns opplevelser
- Videreformidler beskjeder
- Vet at vi er i barnehagen for barna sin del

Pedagogisk:

- Griper tak i barnas nysgjerrighet og undrer seg sammen med dem
- Ser hvert barn som enkeltindivid
- Engasjerer seg i og respekterer barns lek
- Viser respekt for barnas egen kultur
- Reflekterer og tenker over egen praksis
- Er opptatt av en barnehage i utvikling
- Er opptatt av egen utvikling
- Er trygge i sin voksenrolle og setter klare grenser
- Behersker konflikthåndtering

Personalet skal til enhver tid reflektere og være bevisst eget arbeid og egne holdninger. Samtidig skal vi være åpne for ny kunnskap og lærdom.

FORELDRESAMARBEID.

Vi er opptatt av å få til et nært og godt samarbeid med barnas foreldre/foresatte. Vi vil fremme godt foreldresamarbeid gjennom: daglig kontakt i bringe og hente situasjon, foreldrekaffe, foreldremøter og foreldresamtaler.

Vi ønsker et samarbeid som er preget av åpenhet og gjensidig respekt.

Superforeldre😊

"Vær til inspirasjon for barna dine. La dem forstå at de kan bety en forskjell, at verden kan bli bedre fordi de er til"😊

Generelt

- Overholder barnehagens åpningstider
- Gir beskjed før 09.30 dersom barnet ikke kommer eller blir sen
- Gir beskjed minst 2 uker før ferie tas ut
- Lar barn med dårlig allmenntilstand være hjemme
- Holder seg orientert om barnehagens gjøremål
- Snakker med personalet ved levering og henting. Deltar aktivt i samarbeid rundt barnet
- Gir konstruktiv tilbakemelding der det behøves
- Fører dialog MED barnehagen, IKKE om
- Fremsnakker barnehagen

Praktisk:

- Har tøy tilpasset årstiden på hylla og i kurven
- Har oversikt over hva som befinner seg av ekstra tøy i barnehagen
- Bringer nytt tøy tilbake når noe blir sendt hjem
- Setter barnas skotøy på plass
- Setter foret i dressen og vranger tilbake votter etter vask
- Merker klær og fottøy
- Forhold som angår barnehagen tas opp i barnehagen

KRABBEN

Krabbens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. (Hentet fra Rammeplanen 2017)

Vennskap og gode relasjoner

Vi skal fremme vennskap og fellesskap. Rammeplan sier: *Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.*

I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

På Krabben støtter vi barnas initiativ til samspill i hverdagen og sørger for at alle får mulighet å leke med andre barn og at de skal få oppleve vennskap og være en del av et fellesskap.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

Rammeplan sier: *Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærighet. Barnehagen skal gi barna muligheter til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.*

På Krabben har vi voksne som er tilgjengelige og tilstedeværende. De er der for barnet ditt hele tiden. Vi har alltid et fang og vi ser barnet ditt og viser det med hele oss. Når vi som rollemodeller er aktive og viser omsorg for andre, lærer også barna og viser omsorg for hverandre.

Språkutvikling

Rammeplan sier: Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og vedsette barnas ulike språk og kommunikasjonsuttrykk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. På Krabben opptrer vi lyttende og responderer på barnas verbale uttrykk, her tenker vi både non-verbale og verbale. Og vi støtter dem i deres språkutvikling. Vi fører samtaler med barna i enhver situasjon. Det kan være i leken, ved måltidene, i påkledningssituasjoner, på stellebordet, i samlingsstunder, i sanger osv. Vår jobb er å være profesjonelle og ha blikk og ører for språk hele tiden.

Realfag

I henhold til Rammeplanen skal vi synliggjøre sammenhenger og legge til rette for barna kan utforske og oppdage matematikk i barnehagehverdagen. Vi skal ha lekende og undersøkende arbeid med sortering, sammenligning, plassering, orientering, former

Vi vil ha realfag i fokus i hverdagen på Krabben. Hver uke vil vi ha forsøk som er planlagt og gjennomføres sammen med barna. Vi vil f.eks ha fokus på å lære farger, geometriske former osv.

Tema- og prosjektarbeid

I løpet av barnehageåret skal vi jobbe med ulike temaer over lengre perioder. Det pedagogiske teamet på huset har sammen kommet frem til 4 overordnede temaer som vil være felles på alle avdelingene. Disse er følgende:

- «Meg selv»
- Jul og mørketid
- Eventyr
- Vår

På Krabben vil vi ha en annen tilnærming til temaene enn f.eks Kråkebollen. Vi vil tilpasse temaene barnas alder, kognitive utvikling og interesser.

I tabellen ser vi fagområder og eksempler på aktiviteter som utføres i barnehageåret:

Kommunikasjon, Språk og tekst	Natur, miljø og teknologi	Kropp, bevegelse, mat og helse	Antall, rom og form	Kunst, kultur og kreativitet	Nærmiljø og samfunn	Etikk, religion og filosofi
Sang og musikk Pekebøker Bøker Rim og regler Bruk av konkrete.	Tur hver uke Eksperimenter Nærmiljøet Digitale verktøy	Utvikling av grovmotoriske og finmotoriske ferdigheter. Uteaktiviteter Matlaging Kroppen min	Geometriske former Tegne og male Telling	Internasjonale uker Forming med ulike materialer.	Samisk uke Turer i nærmiljøet	Høytidsmarkeringer Konflikthåndtering Vente på tur

KRÅKEBOLLEN

I henhold til Rammeplanen skal Kråkebollen bruke varierte arbeidsmåter som skal tilpasses enkeltbarn, barnegruppa samt barnas initiativ og interesser. Fagområdene i Rammeplanen skal ses i sammenheng med hverandre og være et verktøy i hverdagen (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 43). Vi ønsker å ha en balanse mellom spontane- og planlagte aktiviteter både inne og ute året rundt. Det skal være et særlig fokus på progresjon som skal bidra til mestringsfølelse, erfaringer og nye opplevelser.

Vennskap og gode relasjoner

På avdelingen vil vi ha fokus på vennskap, samspill og fellesskapsfølelse. I henhold til Rammeplanen ønsker vi at barna skal få erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og bidra til ulike opplevelser i positivt samspill med både barn og voksne. Barnas selvfølelse skal støttes og det skal legges til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 23). Målet vil være å tilrettelegge for gode relasjoner samt utvikle og styrke barnas identitet og gruppetilhørighet gjennom omsorg, lek og læring. Vi ønsker videre at dette skal være med på å forebygge utestenging, mobbing og uheldige samspillmønstre. Dette skal realiseres gjennom hverdagssituasjoner, spontane- og planlagte aktiviteter, ukentlige gruppeinndelinger samt tema- og prosjektarbeid gjennom barnehageåret.

Språkutvikling

Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen og skal dermed få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og utvikling av språk. Gjennom dialog og samspill skal vi støtte barna i å kommunisere, lytte og forstå (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 23).

Vi skal ha et miljø hvor både hverdagssituasjoner og aktiviteter bidrar til språkutvikling. Språklig kompetanse har betydning for barns trivsel og mestringsfølelse og er en forutsetning for vennskap og deltakelse i lek og samspill. I henhold til Rammeplanen skal vi derfor bidra til at barna får møte språk gjennom blant annet hverdagssamtaler, lek, litteratur, sang, musikk og drama (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 48).

Målet vil være å skape inkluderende arenaer i hverdager som skal bidra til at barna kan videreutvikle sitt ordforråd og sin begrepsforståelse. Vi skal daglig bruke sang i samlingsstunder, ved matbordet samt i spontane i dagligdagse situasjoner som ved blant annet stellebordet, på fanget, i garderoben og ellers på barns initiativ. Sang og musikk skal være en naturlig del av hverdagen på Kråkebollen. Tekst gjentas ofte i sang og vil være med å bidra til at barn lettere fanger opp ord. Med dette vil barna kunne delta uavhengig av norskkunnskaper og individuelle forutsetninger som alder og språkutvikling. Ved å fokusere på dette vil vi dermed legge til rette for at flerspråklige barn, eller barn uten utviklet verbalspråk, også vil kunne delta på lik linje som de andre.

Realfag, miljøbevissthet og et mangfold av opplevelser ute og inne

Gjennom lek og eksperimentering utvikler barn matematisk kompetanse. Vi har ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning samt legge til rette for tidlig og god stimulering av oppdagelseslyst. Vi skal derfor bidra til førmatematisk forståelse ved å la barna møte realfag i hverdagssituasjoner. I henhold til Rammeplanen skal vi synliggjøre sammenhenger og legge til rette for barna kan utforske og oppdage matematikk i barnehagehverdagen. Vi skal ha lekende og undersøkende arbeid med sortering, sammenligning, plassering, orientering, former, tall og telling. Dette skal bidra til en begynnende forståelse for grunnleggende matematiske begreper (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 53-54). Vi skal være bevisste på å sette ord på det barna observerer slik at de får erfaring med begreper som beskriver blant annet størrelse, form, mengde og avstand. Dette skal foregå i situasjoner som for eksempel påkledning, matlaging, fysisk aktivitet, pådekking av bord, rydding av leker samt ute på tur i naturen og i nærområdet.

Vi skal jobbe med realfag både spontant og strukturert. Målet skal være å stimulere til nysgjerrighet og undring over matematikk i hverdagen og naturen rundt oss. Eksempler på planlagte aktiviteter kan være eksperimenter, samlingsstunder, matlaging, leting etter naturmaterialer samt hinderløype. Fysisk aktivitet ute i naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter gjennom alle årstider.

Realfag blir i Rammeplanen også beskrevet under fagområdet *Natur, miljø og teknikk* og vil være et fagområde vi særlig skal trekke frem i hverdagen. I henhold til Rammeplanen skal arbeid med fagområdet bidra til at barna blir kjent med planter og dyr, vær og årstider, fysiske fenomener samt bærekraftig utvikling.

Opplevelser og erfaringer i naturen kan være med å bidra til at man blir glade i naturen og vi skal bidra til at barna utvikler respekt og en begynnende forståelse for hvordan man kan ta vare den (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 52). Dette skal skje i form av hverdagssamtaler, turer og aktiviteter samt tema- og prosjektarbeid. Fokus på bærekraftig utvikling og miljøbevissthet innebærer at vi snakker om forsøpling når vi er ute på tur. I tillegg skal vi praktisere kildesortering sammen med barna hvor de skal få være med å kaste glass, metall og kartong på miljøstasjonen samt pante flasker på butikken.

Tema- og prosjektarbeid

I løpet av barnehageåret skal vi jobbe med ulike temaer over lengre perioder. Det pedagogiske teamet på huset har sammen kommet frem til 4 overordnede temaer som vil være felles på alle avdelingene. Disse er følgende:

- «Meg selv»
- Jul og mørketid
- Eventyr
- Vår

Avdelingene velger selv hva de ønsker å fokusere mest på innad i periodene. Når vi på Kråkebollen velger hvordan vi skal arbeide med de ulike temaene tar vi utgangspunkt i barnas alder, individuelle forutsetninger og interesser. Vi skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å blant annet observere og følge opp alle barnas ulike uttrykk og behov (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 27). Med dette ønsker vi at ulike aktiviteter skal foregå på det enkeltes barns premisser. Det kan i praksis bety at i noen tilfeller er det bare deler av barnegruppa som ønsker å gjøre en bestemt aktivitet, mens andre heller har lyst til å gjøre andre ting. Det vil dermed kunne hende at eksempelvis tegninger eller andre kunstneriske arbeid som blir hengt opp eller utstilt på avdelinga kun vil tilhøre noen av barna. Kanskje noen ønsker å gjøre noe annet, eller kanskje noen velger å prøve igjen ved en senere anledning.

Fagområder	Eksempler på tema og aktiviteter som skal utføres i løpet av året
Kommunikasjon, språk og tekst	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sang og musikk ○ Eventyr og høytlesning ○ Dramatisering ○ Rim og regler ○ Klappe stavelser ○ Bruk av konkreter og flanellograf
Natur, miljø og teknologi	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ukentlige turer ○ Søppelsortering ○ Dyr, insekter, planteliv og årstider ○ Eksperimenter ○ Bruke barnehagens nærmiljø
Kropp, bevegelse, mat og helse	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hinderløype og fokus på grovmotoriske grunnferdigheter ○ Gå på tur i ulendt terreng ○ Ute året rundt ○ Følelser, lære navn på kroppsdel, «meg selv» ○ Delta i matlaging
Antall, rom og form	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tall og telling i hverdagen ○ Hinderløype med fokus på romforståelse ○ Bygge med klosser ○ Gjenkjenne former ○ Tegne, male og modellere
Kunst, kultur og kreativitet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bruke ulike materialer, verktøy og teknikker ○ Bli kjent med samisk kunst ○ Uttrykke oss gjennom musikk, dans og drama ○ Internasjonale uker
Nærmiljø og samfunn	<ul style="list-style-type: none"> ○ Trafikkregler ○ Bli kjent med samisk kultur ○ Få kjennskap til brannvern ○ Bli kjent med steder i nærmiljøet
Etikk, religion og filosofi	<ul style="list-style-type: none"> ○ Høytidsmarkeringer ○ Konflikthåndtering ○ Hjelp hverandre, vente på tur og lære å dele ○ Lære barna å ha respekt for andres liv; dyr, planter, insekter. ○ Undre oss over filosofiske spørsmål

BLEKKSPRUTEN

Vi på blekkspruten skal ha en allsidig og variert barnehagehverdag, tilpasset enkeltbarnet og barnegruppa. Vi skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, samt at vi skal fremme læring, vennskap og språk kompetanse. Dette i henhold til rammeplanen kapittel 3.

Lek på blekkspruten

Den mest gjennomgripende aktiviteten barna har i barnehagen er lek. Leken skal foregå på barnas premisser, men de voksne kan også tilføre leken nye elementer og leke sammen med barna. Alle barn lærer av lek, og det er de voksnes ansvar å tilføre leken elementer når de ser at det kan være nødvendig.

Vi ønsker at barna skal:

- Utvikle vennskap
- Gi uttrykk for følelser
- Få utforske nye ting og bruke nysgjerrigheten
- Gi barna inspirasjon til å utvikle leken slik at de kan oppleve indre motivasjon

Målet med leken er at:

- Leken skal ha en fremtredende rolle i vår barnehagehverdag
- Leken er lystbetont og følger en indre motivasjon, den kan samtidig skape orden, spenning og mening.
- Det er morsomt og skaper mening. Aktiviteten har en verdi i seg selv.
- Leken fremmer utviklingen på alle områder; intellektuelt, språklig, fysisk, sosialt og emosjonelt hvor det skjer viktige læringsprosesser.
- Lek kan også brukes som arbeidsmetode og pedagogisk virkemiddel i barnehagen. (Men - vi voksne må vokte oss for ikke å styre for mye over barnas lek -den bør være mest mulig fri).

Igjennom leken ønsker vi på blekkspruten å jobbe særlig med å utvikle barnas sosiale kompetanse og vennsksapsrelasjoner.

Vennskap og sosial kompetanse

Vennskap er et aktivt virkemiddel mot mobbing, Alle skal ha en venn og lære evnen til å respektere andre sine meninger og holdninger, bli verdsatt som venn og likeverdig deltaker i samspillet med de andre barna.

Vennskap er derfor svært viktig for utvikling av sosial kompetanse. Vennskap spiller en viktig rolle for å fremme evnen til kommunikasjon og følelse av tilknytning og identitet. Lære og respektere at vi alle er og ser forskjellige ut. VENNSKAP er viktig for alle mennesker. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskapning i barnehagen. I samhandling med hverandre legges grunnlaget for læring og sosial kompetanse "Vennskap er to eller flere personer som har gjensidig respekt og hengivenhet for hverandre.

"Sosial kompetanse - handler om å kunne samhandle med andre i ulike situasjoner. Den gjenspeiles i barns evne til å ta initiativ og til å opprettholde vennskap. Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing".

For at barnet skal få en forståelse for sosiale forhold og mestre sosiale ferdigheter må det få erfaring med og delta i det sosiale fellesskapet. I arbeidet med å gi barnet muligheter til å utvikle seg til å bli et sosialt individ, skal vi på blekkspruten hjelpe barnet med å:

- ta og opprettholde kontakt med andre
- utvikle empati
- utvikle et godt muntlig språk
- kommunisere effektivt på ulike plan, for eksempel gjennom tegn til tale som et virkemiddel
- utvikle et positivt selvbilde og en positiv holdning til seg selv (egen læringsevne)
- utvikle selvstendighet, kreativitet og fleksibilitet i gruppesammenheng og samarbeider
- ta hensyn til og vise omsorg for andre.

Vi ønsker at barna skal:

- Bli trygge på hverandre
- Tørre å åpne seg overfor andre

Språkutvikling

Språket er personlig og identitetsdannende og nært knyttet til følelser. Morsmålet er viktig for opplevelse av egen identitet og mestring på mange områder. Her ønsker vi på blekkspruten å markere de ulike nasjonene gjennom å ha internasjonale uker gjennom året, for å få frem mangfoldet vi har.

Språket er kommunikasjonsmiddel, redskap for tenking og som uttrykk for egne tanker og følelser. En veksling mellom bruk av kropp, bevegelse og ord er en støtte for utviklingen av talespråket.

Vi på blekkspruten ønsker å ha et fokus på språket, gjennom blant annet:

- Daglige samtaler og høytlesning
- Varierte aktiviteter som stimulerer til kommunikasjon og bruk av språket.
 - tegn til tale
 - musikk (sang, rytme)
 - regler
 - språkstimulerende spill, for eksempel «min båt er lastet med», «lotto».

OMSORG

Barnet har rett til omsorg, og skal møtes med omsorg. Barns uttrykk skal bli møtt med åpenhet, de skal bli hørt, sett og respektert. Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, for utvikling av empati og nestekjærighet (Rammeplanen kapittel 3).

Den voksnes holdning er en av de viktigste læreforutsetningene for barna. Vi vil at barnet skal lære seg empati (omtanke for andre) gjennom å ha gode rollemodeller i barnehagen. Både gjennom daglig kontakt med andre og når vi lærer at vi kan hjelpe andre, kan barna få forståelse for hvordan de skal vise empati.

Vi ønsker at barna skal lære seg å:

- Bry seg om hverandre
- Ta vare på hverandre
- Vise empati for sine medmennesker

OPPDRADELSE

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrager rollen. (Utøvelsen av konkrete oppgaver skal skje i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem).

Gjennom oppdragelsen vokser barnet seg inn i et sosialt system, det blir sosialisert. Oppdragelse betyr sosialisering og individualisering i en og samme prosess. Her ønsker vi å ha en bevisst rolle, med tett samarbeid med dere foresatte.

Oppdragelse finner sted i her-og-nå-situasjoner. Derfor må vi ha et gjennomtenkt forhold til de sosiale normene i barnehagen, til ordene som brukes og tonen det snakkes i. Vi ønsker at barnet skal lære seg normal høflighet og oppleve at det lønner seg å opptre vennlig.

Barna skal lære seg:

- Å snakke vennlig til hverandre
- Vente på tur
- Takke for maten
- Be pent om ting de ønsker
- «normal folkeskikk»

Musikk

Musikk er en del av vårt samfunn. Det er overalt. Menneskene blir "bombardert" hele dagen med forskjellige lyder, mange av disse lydene er musikk fordi de er lyder satt i system. Musikkprofessor Jon-Roar Bjørkvold har sagt at mennesket har behov, evne og vilje til å uttrykke seg ved hjelp av musikk, bevegelse, språk, form og farge.

Mennesket er født slik, og må få stimulert og utviklet dette for å bli et harmonisk menneske. Vi på blekkspruten ønsker å hjelpe barna til å hente frem kreativiteten sin for å bli/ fortsette å være glade i musikk. Drama og lek er som hånd i hanske. Når barna leker går de inn i en rolle, de "later som", de lager kulisser, er skuespillere og iscenesetter en historie. Vi vil satse på drama blant annet fordi det styrker barnas dramatiske lek. Gjennom dette utvikler barna fantasi og kreativ tenkning og handling.

Gjennom musikk og sang styrker vi også barnas språk, også de som er flerspråklige eller har et mindre ordforråd vil gjennom sang og musikk få følelsen av tilhørighet i fellesskapet.

Natur og miljø

Vi på blekkspruten ønsker å fremme barnas interesse for naturen og miljøet vi omringer oss av. Ved ukentlige utflukter utenfor barnehagens område ønsker vi å gi barna gode opplevelser og erfaringer slik at vi på den måten fremmer deres vilje til å verne om naturressursene og bidra til bærekraftig utvikling.

Gjennom å ta barna med på kildesortering, panting og turer til miljøstasjonen får de en mer konkretisering av hvordan man kan bidra til å ta vare på naturen. Vi ønsker å delta på «strand rydde uka», og i den perioden ha ett fokus på livet i havet, fjæra og plastforsøplingen som skjer ute i verden. Når vi beveger oss utenfor barnehagen, skal vi også lære barna hvordan man forholder seg til trafikken, og de ulike trafikkreglene. Vi vil også få besøk av både brannbil, ambulanse og politi i løpet av barnehageåret.

Vi ønsker å sette fokus på:

- Bli kjent med trafikk bildet
- Bli trygg i trafikken.
- Utvikle barns gode holdninger til trafikken.
- Kunne regler og symboler i trafikken.
- Bli kjent med virkeligheten av å bli godt sett i trafikken året rundt (bevist bruk av refleks vest)
- Lære nødnummer.

Markering av fødselsdag

Når et barn på avdelingen har bursdag, velger vi å sette enkeltbarnet i fokus. Det markeres ved at vi flagger utenfor avdelingens inngangsparti, forbereder en bursdagsperm sammen med de andre barna, hvor hver enkelt får anledning til å gi bort en tegning til bursdagsbarnet. Barnet får fokus i samlingsstunden hvor vi setter på bursdags krone (som barnet har fått være med på å utforme), trekke kalender, velge bordsang, og få velge hvilken varmrett som skal serveres til lunsj.

Barna lærer og synger den norske og engelske bursdagssangen til barnet. Barnet blir sunget for, får sitte på «bursdagsstolen», vi "sender opp raketter", og roper "Hurra" det antall ganger barnet er år.

Foreldrene skal IKKE ta med noe godt å spise i forbindelse med bursdagsfeiring i barnehagen, dette fordi vi ønsker å skape minst mulig forskjeller og at barnets favorittrett blir servert til lunsj.

RAMMEPLANENS 2 FAGOMRÅDER MEST RELATERT TIL SATSNINGSOMRÅDET REALFAG

Antall, rom og form

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

Personalet skal	Mål for barna
Bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen. Bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning. Styrke nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barnas uttrykksformer	Oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger. Utvikle forståelse og grunnleggende matematiske begreper. Leker og eksperimentere med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på. Erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligne disse.

Natur, miljø og teknologi

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring.

Personalet skal	Mål for barna
Legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring. Gi tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd. Synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen om sammenhenger i naturen	Opplive og utforske naturen og naturens mangfold. Få gode opplevelser med friluftsliv året rundt. Opplive, utforske og eksperimentere med naturfenomener og fysiske lover. Få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lære om naturen og utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen

RAMMEPLANENS FAGOMRÅDER MEST RELATERT TIL SATSNINGSOMRÅDET VENNSKAP OG DELTAKELSE

Kommunikasjon, språk og tekst Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barn får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til etiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur.

Personalet skal	Mål for barna
Skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre. Synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og uttrykksformer.	Uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter. Bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter.

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Personalet skal	Mål for barna
Bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. Identifisere verdikonflikter i hverdagen, reflektere over verdiprioriteringer og holdninger og ha et bevisst forhold til hvordan disse kommer til uttrykk i arbeidet med barna.	Får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen. Får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier. Får en forståelse for at det finnes mange måter å forstå ting på og leve sammen på

Nærmiljø og samfunn Barns medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltagelse i et demokratisk samfunn.

Personalet skal	Mål for barna
Sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre	Oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltagelse i samfunnet

SOSIAL KOMPETANSE

Rammeplanen sier at **sosial kompetanse** er det mest sentrale utviklings- og læringsområdet for barn under skolepliktig alder.

Sosial kompetanse dreier seg om kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjonen vi trenger for å kunne samhandle med andre mennesker. Hvordan vi behandler andre mennesker – med respekt uavhengig av rase, kjønn og posisjon.

Sosial kompetanse utvikles ikke av seg selv, men krever målrettet og langsiktig arbeid fra de voksnes side slik at barnegruppa fungerer positivt for alle.

Sosial kompetanse er ikke medfødt, men utvikles gjennom hele livet, gjennom lek og samhandling med andre mennesker. Det er stor forskjell på hvor godt mennesker mestrer samhandling, og det har derfor vokst fram en forståelse av at sosial kompetanse må læres på lik linje med andre ferdigheter.

Vi snakker om byggesteinene i den sosiale kompetansen fordi denne kompetansen består av flere elementer. Byggesteinene er blant annet empati, holdninger, samarbeidsferdigheter, selvinnsikt, selvkontroll, selvhevdelse, ansvarlighet, evne til konfliktløsning, lek, glede og humor.

I Hamnvik barnehage forsøker personalet å stimulere til samarbeid blant barn både i lek og aktiviteter. Personalet veileder barna i turtaking, dialog, det å lytte, dele og hjelpe hverandre. Dersom vi registrerer at barn har behov for støtte i sin sosiale utvikling, vil individuelle tiltak utarbeides og settes inn. Tiltakene utarbeides og vurderes fortløpende på avdelingsmøter. Slike tiltak kan for eksempel være lekegrupper, og aktiviteter der barn får øve på ulike uttrykksmåter (sang, dans, kunst, teater). Vi er opptatt av å gi positiv tilbakemelding på spesifikke områder.

Personalet er viktige rollemodeller for barna i barnehagen. Et personale som utøver adferd preget av respekt, ansvarlighet, varme, tydelighet, ydmykhet, mot, positivitet, glede og humor, vil i stor grad være med på å utvikle barns sosiale ferdigheter. Dette er adferd som forventes av personalet på jobb i Hamnvik barnehage.

Mye læring skjer i "her-og-nå" situasjoner, dvs situasjoner som man ikke kan forutse og planlegge på forhånd. F. eks: to barn begynner å krangle og forventer at en voksen ordner opp, eller et barn blir utestengt fra leken. Dette er situasjoner som stiller store krav til de voksnes handlingsdyktighet.

Barna må lære seg til å ta ansvar for egne handlinger, men det krever at noen voksne er til stede og lærer dem det underveis. Vi som voksne må i samspill med barna vise at vi har et positivt menneskesyn. Alle barn skal ha mulighet til å oppleve seg selv som en positiv del av et sosialt fellesskap, og i tillegg ha følelsen av å bli satt pris på og respektert.

Når vi jobber med sosial kompetanse er det spesielt fem områder vi prøver å styrke:

- *Selvhevdelse*. Handler om evnen til å hevde seg selv i samspill med andre, på en måte som oppfattes positivt av andre.
- *Empati*. Handler om evnen til innlevelse i andre menneskers følelser, og evnen til å sette seg inn i andres situasjon.
- *Prososial atferd*. Handler om positive sosiale holdninger, samt evnen og viljen til å utføre disse handlingene, som å hjelpe, støtte, oppmuntre, dele osv.
- *Selvkontroll*. Handler om evnen til å holde litt av seg selv tilbake i samspill med andre, styring av aggresjon.
- *Lek, glede og humor*. Handler om å ha evnen til å komme seg over småting i hverdagen, produsere humor og kunne innta en lekende og humoristisk holdning til andre barn og omgivelsene.

For å få til dette kreves det en aktiv voksenrolle. I barnehagene i Ibestad ønsker vi voksne å jobbe med/forbedre oss på følgende områder:

Fremme positiv selvfølelse hos barna, f.eks ved å la de hevde sine meninger, ønsker og behov, og vise interesse for det de forteller.

Gi passe utfordringer slik at barna så ofte som mulig opplever mestring.

Bekrefte/rose og oppfordre til prososiale handlinger.

Refleksjon over egen atferd. Bevisst og gjennomtenkt grensesetting.

Gi rom for leken. Spesielt rollelek er viktig for utvikling av sosial kompetanse. Frilek er viktig for at barna skal få tid til å opprette vennskap seg imellom.

Stimulere til vennskap. Vi har ikke så ofte søsken på samme avdeling, men det er fullt mulig å gå på besøk til hverandre, spise hos hverandre etc.

Bruke mindre grupper hvor vi trener på å lytte til hverandre, snakke høyt og tydelig og se på den man snakker med. Synge, opptre, vise frem noe, fortelle, vente på tur. Her har vi en fin anledning til å skape og stimulere til fortellerglede hos barna.

Engasjement. Vi ønsker å være gode språkmodeller for barna, være tilgjengelige, lydhøre og gi tilbakemeldinger på deres ytringer.

Gi barna fellesopplevelser slik at alle har en forutsetning for å være med på samtalen når opplevelsen skal bearbeides.

HVORDAN JOBBER VI MED SOSIAL KOMPETANSE

Det kan settes tre mål for arbeidet med sosialkompetanse. Vi har prøvd å si noe om hvordan jobben vil utarte seg etter alder, men det er viktig å poengtere at vi ikke bare ser på alder, men også på hvert enkelt barns utvikling, behov, modning og forutsetninger i det daglige. Mange av tiltakene er langsiktige og følger barnet gjennom hele barnehagetiden.

1. Barnet utvikler positiv selvoppfatning

Barna må oppleve seg respektert og betydningsfull, og få en positiv holdning til egen læreevne. Barnets selvbilde farges av responsen og oppmerksomheten en får fra mennesker rundt seg. Det er derfor viktig å gi barna ros, anerkjennelse og oppmuntring gjennom den daglige omsorgen i trygge omgivelser. Å oppleve mestring påvirker også selvoppfatningen til barna.

Hvordan dette vises i praksis for 1-2-åringen

- Garderobe og stellesituasjonen er gode omsorgssituasjoner som gir fin mulighet for et godt voksen-barn samspill. Ved å gi barnet man steller/kler på full oppmerksomhet, nærhet og kos får barnet kjenne seg betydningsfullt.
- Gi barna utfordringer å strekke seg etter gjennom aktiviteter som lek, av- og påkledning og ordens barn.
- Vise at vi ser og hører barnet og tar det på alvor.
- Bruke glede og humor i hverdagen.

Hvordan dette vises i praksis for 3-4-åringen

- Gi oppmerksomhet, oppmuntre, motivere og hjelpe barnet over eventuelle hinder, slik at barnet får følelsen av at "jeg kan" og "jeg er enn ressurs".
- Vi ser og hører barnet - viser interesse og tar det på alvor.
- Gi barnet mestrings- og ansvarsoppgaver i barnehagehverdagen. Og la barnet få utfordringer ut fra forutsetninger når det gjelder av/påkledning, hygiene/toalettsituasjon, dekke av og på bordet, rydde og vaske m.m.
- Gi barnet støtte og veiledning i å løse konflikter selv.
- La barnet få fritt spillerom til å bruke sin fantasi og kreativitet i styrte aktiviteter.

Hvordan dette vises i praksis for 5-åringen

- La barnet aktivt få delta i samtaler og diskusjoner, og få være med på å ta avgjørelser.
- Gi barnet ansvars- og mestringsoppgaver i forbindelse med skolestart.

- Gi barna mulighet til å håndtere og løse konflikter selv, slik at barna får en forståelse for rett og galt, samt å ta ansvar for felles regler.

- La barnet få muligheten til å komme med ideer og synspunkter, og få utforske gjennom egen kreativitet og fantasi.

2. Barnet utvikler evnen til sosialt samspill og å kunne kommunisere på ulike plan

Det er viktig at barnet kan ta og opprettholde kontakt med andre barn. Videre er det viktig å kunne samarbeide, ta hensyn, vise empati og gi omsorg for hverandre. Det er også viktig for barnet å utvikle et godt muntlig språk, da språket har en viktig sosial funksjon.

Tiltak for 1-2-åringen

- Gruppetilhørighet er viktig også for de aller minste barna. De må få oppleve verdien av å være sammen. Dette kan barna oppleve under måltider og samlingsstunder. Dette er viktig for barnets utvikling av relasjoner seg i mellom.

- Vi setter av mye tid til frilek i hverdagen. Det er gjennom denne type lek at barna blir kjent med sine egne og andres følelser og reaksjoner. Det er alltid en voksen i nærheten som kan være der for veiledning i leken og dette kan bidra til positive lekeopplevelser.

- Gjennom sang og musikkaktiviteter fremmer man språket og uttrykksformer hos små barn.

- Garderobe og stellesituasjoner er gode arenaer for å fremme språkutviklingen. Det er da viktig at man setter ord på det man gjør og hva ting heter.

Tiltak for 3-4-åringen

- Gi barna rom for en åpen kommunikasjon med andre og være der som en støtte og en som leder kommunikasjonen videre.

- I konfliktsituasjoner samtaler vi om konsekvenser, om det å ta hensyn til hverandre og vise respekt for hverandre.

- Oppmuntre til godt samarbeid og til å ta hensyn til hverandre i hverdagsaktiviteter som rydding, av/påkledning og i lek.

- Skape et trygt lekemiljø der barnet kan få utforske leken, finne sin rolle og få en forståelse for lekens regler.

- Stimulere barnet ved å lese, si rim og regler, syng sang, samtale og fortelle.

- Motivere og oppmuntre barnet til å bruke språket aktivt i grupper som for eksempel i samling og ved måltidene.

- Arbeide med ulike tema på avdelingene som fremmer barnets lek.

Tiltak for 5-åringen

- Gi barnet oppgaver som går på å fremme samarbeid og det å komme frem til svar og løsninger.

- Gi barnet ansvar i forhold til de mindre barna - få lov til å være et godt forbilde.

- Stimulere barnets nysgjerrighet og forståelse av skriftspråk og matematikk gjennom lek med bokstaver/tall, lyd, rim og regler og logisk tenking.
- Gi barnet mulighet til å uttrykke sine tanker og følelser, og få reflektere gjennom å delta aktivt i samtaler, diskusjoner og undring.

3. Barnet får utfordringer ut i fra alder og modning

Vi ønsker å gi barna utfordringer gjennom fysisk aktivitet. Vi vil at barna skal få oppleve motorisk aktivitet i varierte former og få et positivt forhold til egen kropp. Vi vil også jobbe med selvstendighetstrening og å gi barna utfordringer for videreutvikling på alle utviklingsområder.

Tiltak for 1-2-åringen

- Barna vil få erfaring med ulike typer terreng og ulike måter å bruke kroppen på. Vi bruker barnehagens uteområde daglig og er også ukentlig på turer. Det er viktig at de minste barna får bevege seg i ulikt terreng for å utvikle balansen og kroppsbeherskelsen, ikke sitte for mye i vogn. Bli ikke lange turen, men den skjer på deres premisser.
- Daglige rutinesituasjoner er gode i forhold til selvstendighetstrening. Det er viktig at de små barna får prøve seg i mestringsoppgaver som av- og påkledning, dekking av bord osv.
- Ros, anerkjennelse og oppmuntring fra voksne er viktig.
- Delta i lek og aktivitet i grupper med barn på samme alder.

Tiltak for 3-4-åringen

- La barnet få utfordringer i uteleken og på tur med aktiviteter som å klatre, sykle, springe, hoppe, balansere, stå på ski, ake akebrett, huske m.m.
- La barnet få utforske og være kreativ ved å bruke fingrene. Klippe, lime, tegne, male, perle og modellere.
- Stille krav og oppmuntre barnet til å klare selv ved av/på kledning, do situasjon, hente saker og ting, rydde og å dekke på/av bordet.
- Lære barnet å håndtere konflikter gjennom å si ifra og å spørre om barnet har behov for hjelp og støtte.
- Gi barnet anerkjennelse og ros, å gjøre det oppmerksom på at det mestrer.

Tiltak for 5-åringen

- Forberede barnet på skolestart gjennom å variere utfordringene, ha både stillesittende og fysiske aktiviteter og konsentrasjonstrening.

•Gi barnet utfordringer i 5 års -gruppen der de får trening i å skrive, tegne, fargelegge og klippe, samt intellektuell stimuli gjennom filosofiske undringssamtaler.

LEK - er barns viktigste aktivitet!

Hva leken betyr for barnet

- Leken gir barnet glede!
- I leken utvikler og styrker barnet sin identitet og selvfølelse.
- I leken prøver barnet ut sine uttrykk, bearbeider sine opplevelser og utvikler tanker.
- I leken utforsker og bearbeider barnet ting som er vanskelig.
- Leken er en prosess hvor barnet lærer omverdenen å kjenne.
- Leken fremmer barnets kreativitet og fantasi.
- Leken gir barna sosiale ferdigheter og kompetanse.
- Leken fremmer barnets utvikling på alle områder; intellektuelt, språklig, motorisk, sosialt og emosjonelt.
- Leken overfører viktige barnekulturelle tradisjoner fra eldre til yngre barn.

Voksenrollen i barnas lek

Lek er "hverdag" for barna og inngår i det meste av det de gjør. Vår oppgave som voksne blir derfor å ta leken på alvor, og å legge forholdene til rette for barna. For å stimulere leken er det viktig at barna får opplevelser og erfaringer av ulike slag. Gjennom turer, bøker, teater, ulike medier, forskjellige opplevelser i hjemmet, og i barnehagen får barna inspirasjon til leken.

Vi ser det som viktig at vi voksne deltar i leken til barna. Gjennom deltakelse kan vi lære mer om leken, vi lærer barna bedre å kjenne, vi kan påvirke leken i positiv retning når det er nødvendig og kan lettere observere enkeltbarnets funksjon i lek. Lek og læring ligger tett på hverandre. En forutsetning for læring er engasjement, og i leken er barnet engasjert fordi det har et forhold til leken. Fordi leken er frivillig tør barnet eksperimentere og prøve ut.

Når vi vet hvor viktig leken er for barnets utvikling, og vi i tillegg vet at barnets lek har dårlige vilkår i dagens samfunn, blir barnehagens viktigste oppgave å støtte opp om barnets lekemuligheter.

Lek og læring

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.» Rammeplan for barnehagen kap. 3

Barn lærer gjennom lek. Å leke er å lære. Lek er en opplevelsestilstand som gir mening, fremmer læring og gir ny kunnskap. Barnehagen legger til rette for variert lek ute og inne, med utfordringer og mestring for alle aldre. Med utgangspunkt i barnas interesser styrker, utfordrer og inspirerer vi leken ved å gi gode rammer av tid, materiell og rom. Ved god balanse mellom mestring og utfordringer i leken opplever barn optimal motivasjon, konsentrasjon, læring og mestring. Vi lar barnas egen nysgjerrighet og kunnskapstørst vise vei når læring skjer gjennom lek.

Leken har en sentral plass i barnehagen, og vi anerkjenner lekens egenverdi. Vi deltar i og beriker leken på barns premisser, og gir gode vilkår for lek, vennskap og barnekultur. Lek er barnas arena for utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.

For barna i barnehagen vår betyr dette at de møter aktive og engasjerte voksne som tilrettelegger for lek og læring både inne og ute. Og barna får delta i lekegrupper og aldersinddelte grupper

Barns medvirkning

«Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare og få innflytelse på det som skjer i barnehagen.» Rammeplan for barnehagen kap.3

Danning utvikles i et sosialt og kulturelt fellesskap og er en livslang prosess. Barn har en stemme som fellesskapet trenger for å være vitalt og demokratisk. Vi skaper plass til kreativitet gjennom å åpne for barns medvirkning, også der barn uttrykker motstand og uenighet.

For barna i barnehagen vår betyr dette at:

- De voksne legger til rette for medvirkning tilpasset barnets alder
- De opplever at deres mening er viktig

Null mobbing i barnehagen vår!

«Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.» Rammeplanen kap. 3

«Mobbing er handlinger som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.» Prof. Ingrid Lund

Den voksne skal ta ansvar og lese barns atferd, være varm, tilstedeværende og tydelig. Vi anerkjenner barns sårbarhet og følelser, og deres behov for å høre til i fellesskapet. Alle barn skal være inkludert og føle seg som en verdifull bidragsyter i fellesskapet.

For barna i barnehagen vår betyr dette at **ALLE** skal ha minst en lekevenn og **ALLE** skal oppleve å være en del av fellesskapet.

Den gode barndom

Barnehagen skal bidra til at barna får en barndom preget av TRIVSEL, VENNSKAP OG LEK. Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet skal ha **BARNETS BESTE** som grunnleggende hensyn, som et overordnet prinsipp. (Rammeplanen kap 1)

OMSORG

For å ha gode hverdager i barnehagen, må barnets grunnleggende behov for trygghet og tilknytning ivaretas.

Å gi god omsorg handler om å gi barna det de trenger for å utvikle seg godt. Omsorg i barnehagen handler både om forholdet mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre. Å gi barn mulighet til å gi hverandre og ta i mot omsorg, er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse.

God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre, til gode relasjoner og til gradvis å kunne ta større ansvar for seg selv og fellesskapet. Barn trenger voksne med et varmt hjerte og et klart hode!

Mål: trygg tilknytning, trygge, glade, lekende, nysgjerrige barn

Tiltak:

- oppmuntre barna til å vise omsorg/ øve på å ha omsorg for seg selv
- skape et miljø der leken har gode betingelser og der alle inkluderes i fellesskapet
- skape gode arenaer for læring og danning
- tilstedeværende voksne som ser hvert enkelt barn
- tydelige voksne som ser hva som trengs
- glede, lek og humor

TILVENNING

Barn har behov for å knytte seg til en eller flere voksne når de skal etablere en trygghet i sin hverdag. Denne etablerte tryggheten vil i neste omgang fungere som en slags ladestasjon som barnet kan vende tilbake til når det utforsker sine omgivelser. Etter hvert som barnet blir trygg i sine omgivelser vil det stadig sjeldnere trenge denne voksenpersonen, eller denne ladestasjonen, i umiddelbar nærhet. Barnet finner også trygge holdepunkter i andre barn, voksne, rom, leker etc.

Hvorvidt et barn blir trygg og knytter seg til sine omgivelser i barnehagen er avgjørende for dets trivsel og utvikling. I Hamnvik barnehage ser vi verdien av å prioritere å bruke god tid på tilvenning av både barn og voksne.

Mål:

- barn og foreldre har en trygg og god start i barnehagen
- barnet er trygg på de voksne på avdelingen og lar seg trøste
- foreldrene kjenner rutinene på avdelingen, kan navn på alle barna og tør å bry seg om og med alle sammen

Tiltak ved oppstart:

- foreldrene til stede sammen med barnet i ca tre dager ved oppstart
- personalet observerer hvordan barnet er vant med å bli stelt, kledd på, lekt med, vaner ved matbordet og leggerutiner ved at foreldrene gjør disse tingene de første dagene
- personalet overtar rutinene gradvis
- foreldrene deltar aktivt i praktiske oppgaver i barnehagen for å blir kjent med oss (og hverandre) mens vi blir kjent med barnet.
- om mulig har barnet litt kortere dager de påfølgende dagene (Det er fryktelig slitsomt og krevende å starte i en ny barnehage, mye og mange nye å forholde seg til)

LIKESTILLING OG LIKEVERD

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. (Rammeplanen kap 1.)

Mål:

- barnehagen skal bidra til at alle barn får utvikle seg i tråd med evner og interesser og utvikle forstå det samfunnet vi er en del av
- gutter og jenter har like muligheter og deltar i fellesskap i alle aktivitetene i barnehagen

Tiltak:

- barna opplever å bli hørt
- gutter og jenter har like muligheter og oppmuntres til å delta i fellesskap i alle aktivitetene i barnehagen
- vi oppfordrer til lek på tvers av kjønn
- vi har lekemateriell som appellerer til begge kjønn og til allsidig lek
- voksne er gode rollemodeller og unnlater å benevne aktiviteter som spesielt for gutter eller - jenter

Barnehagene i Ibestad er opptatt av at alle barn skal ha like muligheter hvor individuelle interesser teller mer enn kjønn, alder eller andre faktorer. Barnehagen skal fremme likestilling, og menneskelig likeverd er en av grunnverdiene i barnehagen. Alle barn skal få mulighet til å oppleve omsorg, lek og læring uansett funksjonsnivå, kjønn, alder eller sosioøkonomisk bakgrunn. I barnehagen vår er vi opptatt av å tilrettelegge for enkeltindivid og barnegruppen ut ifra hva barn viser interesse for. Personalet viser stort mangfold gjennom ulike kjønn, interesser og bakgrunn som representerer mangfoldet i samfunnet barna lever i og skal møte senere. Personalet skal være bevisst på språket som benyttes i barnehagen for å lære alle barn at de er like mye verdt, og at ingen faktorer styrer hva de skal leke med, snakke om og hvordan de skal tenke.

MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

«Alle mennesker er unike» Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal sikre et livssynsmessig mangfold og ivareta religionsfrihet.

Mål:

- barna skal oppleve at det er mange måter å tenke, handle og leve på
- barna føler seg sett og anerkjent for den de er
- barna lærer om ulike verdier og livssyn

Tiltak:

- formidle fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn som er representert i barnegruppa
- utforske og undre seg sammen over ulike religiøse/livssynsmessige spørsmål sammen med barna
- markere merkedager og høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner/livssyn som er representert i barnegruppa

LEK og VENNSKAP

Å leke er en del av det å være barn. Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel i barnehagen.

Personalet skal være tilgjengelig for barn ved å støtte, delta, inspirere og oppmuntre barna i deres lek slik at leken kan utvikles kreativt, gi gode opplevelser og forebygge konflikter.

Barnas lekemiljø skal være trygt og sikkert, men samtidig by på utfordringer - noe å strekke seg etter - som kan gi noen skrubbsår, men først og fremst stjerner i øynene ved å mestre.

Mål:

- barna kjenner til og tar i bruk lekemulighetene på avdelingene
- barna kjenner hensiktsmessige måter å komme med i lek på og er en populær lekekamerat
- barna løser små konflikter selv, er inkluderende og bruker språket i konfliktløsning framfor fysiske alternativer
- barna godtar positiv ledelse og lekealternativer framfor å forstyrre andres lek • barna setter grenser for seg selv og aksepterer andres grenser

Tiltak: Personalet skal

- være bevisst på at det er vårt ansvar at barn leker, hvordan de leker og hva de leker
- sørge for at barna føler trygghet og at de så ofte som mulig får leke uforstyrret og har det de trenger i leken
- observere og kartlegge hvilke barn som til tider kan trenge ekstra hjelp og støtte
- kjenne ulike strategier og hjelpetiltak for barn som trenger det og kunne iverksette dem
- innrede slik at det inspirerer til allsidig lek
- sette i gang lek

LÆRING OG DANNING

Lek er en naturlig arena for læring. Barnehagens oppgave er å stimulere til nysgjerrighet, undring, refleksjon og glede slik at barna kan være kreative og finne egne løsninger.

For å ha gode dannelsesprosesser er det viktig at voksne viser respekt for den kommunikasjonen som barna har og interesse for det de sier. Den voksnes rolle er å være en god samtalepartner, samhandlingspartner og veileder.

Det viktigste i dannelsesprosessen er å gi barna god selvfølelse og at de gjennom den kan forstå både seg selv og andre.

Mål: skape et stimulerende miljø som støtter opp under barns lyst til å leke, utforske, lære og mestre

Tiltak: Personalet skal

- legge til rette for at barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger.
- temaarbeid

- arbeid med fagområdene
- bruke nærmiljøet og skogen

«BARNES TRIVSEL - VOKSNES ANSVAR»

Hjem og barnehage må stå sammen om å skape et inkluderende miljø der det jobbes aktivt mot mobbing og/eller annen krenkende atferd.

De voksne må vise barna gjennom holdning og handling at vi bryr oss om hvordan de har det. Vi må gi klart uttrykk for hva slags oppførsel som aksepteres og hva som ikke aksepteres.

Mål:

- barna trives og har venner i barnehagen
- barna er inkluderende og viser omsorg for hverandre
- fravær av mobbing og annen krenkende adferd

Tiltak:

- hjelpe til med å utvikle vennsksrelasjoner
- hjelpe de barna som ikke klarer å danne vennskap selv
- forebygge, avdekke og stoppe krenkende atferd
- tema-arbeid om vennskap og deltakelse
- «Det er mitt valg»
- tverrfaglig samarbeid
- beredskapsplaner/handlingsplan mot mobbing/krenkende atferd

BARNEHAGEN SKAL FOREBYGGE MOBBING, MEN HVA ER MOBBING?

Mobbing blir definert ulikt, men noen av trekkene i ulike definisjoner er at det dreier seg om:

- Negative, fysiske eller psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen.
- Den som blir utsatt for erting, plaging eller utestenging er en del av et fellesskap med en rolle vedkommende ikke har valgt selv.
- Det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg.
- Noen legger til at handlingene må ha en viss hyppighet og foregå over tid.

Udir Barns trivsel - voksnes ansvar

Mobbingen kan arte seg som fysisk/psykisk plaging, trakassering, trusler, erting, håning, negativ omtale / tiltale, utestenging og / eller ignorering over tid.

Det er ikke mobbing ved vilkårlig erting, enkelt episoder med konflikter eller slåssing, enkelt tilfeller av utestenging m.m. Dette er slikt som kan forekomme i barns lek, og som oftest ordnes dette opp i, etter hvert og uten problemer for noen av partene.

Plaging over tid vil aldri ha noen som helst positiv effekt. Barn som blir plaget uten at noen griper inn, vil etter hvert oppleve seg selv som verdiløse og utvikle en lav selvfølelse. Og barn som er tilskuere til at jevnaldrende blir plaget systematisk uten at voksne griper inn, vil kunne miste både respekten for og tilliten til voksne. Ingen barn kan få lov til å plage andre systematisk. Barn flest opplever det som negativt at voksne lar andre barn ta makten på avdelingen; de oppleves ikke som "skikkelige voksne".

Dersom et lite barn er kommet inn i en negativ samspillsirkel, makter det ikke alene å bryte en slik ond sirkel. Også for voksne er det svært vanskelig å forandre et uheldig mønster på egen hånd. For små barn er det praktisk talt umulig å forstå årsakene til egne sosiale problemer og å kunne gjøre noe med dem. Voksne har ansvar for å oppdage og hjelpe til med å bryte slike onde sirkler.

LIVSMESTRING OG HELSE

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Barna må også ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner

Mål:

- barna behersker grunnleggende bevegelsesmønstre som å gå, hoppe, løpe, hinke, klatre, balansere
- barna utvikler et godt og funksjonelt grep
- barna kan roe ned aktivitetsnivået og slappe av (sove for noen) i barnehagen
- barna kan og følger enkle regler for «bordskikk»
- barna lærer om egen hygiene

Tiltak:

- legge til rette for grovmotorisk aktivitet ute og inne
- bruke puterom, klatrevegg, balanseløyper, hinderløyper
- finmotoriske aktiviteter som øver pinsett- og blyantgrep - oppfordre til riktig grep
- påse at det er muligheter for ro og hvile ved å legge til rette for hvilestunder/små avbrekk i løpet av dagen
- dekke hyggelige matbord, gi tid og ro til måltidet
- oppmuntre barna til mest mulig selvstendighet
- oppfordre barna til å smake på forskjellig mat

Annerledeshet - toleranse og respekt

Det er skrevet mye god litteratur som tar for seg møter på tvers av kulturer. Humor er et godt hjelpemiddel for å se oss selv og våre fordommer. A.A. Milne har uttrykt noen tanker ang. fremmedfrykt gjennom bøkene om Ole Brum:

Kap 7 "Hvor Kengu og vesle KenguRu kommer til skogen og Nasse Nøff får et bad."

På sin sjarmerende måte beskriver Milne situasjonen når et fremmed og ukjent dyr, en kenguru, kommer til skogen og ingen helt vet hvor dyret kommer fra og hvorfor det er kommet dit:

"Det jeg ikke liker er dette," sa Sprett: "Her er vi - du, Brumm, og du, Nasse Nøff og jeg - og plutselig..." "og Tussi," sa Brumm. "Og Tussi- og så plutselig...", "og Uгла" sa Brumm. "Og Uгла - og så aldeles plutselig-", "Ja og Tussi", sa Brum. "Nå holdt jeg på å glemme ham igjen." "Her - er - vi," sa Sprett meget langsomt og tydelig, "alle - sammen, og så plutselig våkner vi en morgen, og hva finner vi? Vi finner et fremmed dyr midt i blant oss. Et dyr vi aldri har hørt så mye som et ord om før. Et dyr som bærer familien med seg i lommen! Tenk om jeg skulle bære familien min med meg i lommen, hvor mange lommer måtte jeg ikke ha da?" "Seksten" sa Nøff. "Er det ikke sytten, da?" sa Sprett. "Og enda måtte jeg ha en til lommestørkleet - det blir atten! Atten lommer å lete i! Det har jeg ikke tid til."

